ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Α. Η Καικιλία, η σύζυγος του Μετέλλου, ενώ επεδίωκε την εμφάνιση γαμήλιου οιωνού σύμφωνα με τα πατροπαράδοτα ήθη για την κόρη της αδελφής της, η ίδια δημιούργησε τον οιωνό. Τη νύχτα δηλαδή καθόταν για πολλή ώρα σε κάποιο μικρό ιερό μαζί με την κόρη της αδελφής της και περίμενε μέχρι να ακουστεί κάποια φωνή που να ανταποκρινόταν στο σκοπό. Στο τέλος η κοπέλα, κουρασμένη από την πολλή ορθοστασία, ζήτησε από τη θεία να της παραχωρήσει για λίγο τη θέση. Τότε η Καικιλία είπε στη κοπέλα: "εγώ πρόθυμα παραχωρώ σε σένα τη θέση μου". Λίγο αργότερα η ίδια η πραγματικότητα επιβεβαίωσε αυτό το λόγο.
Β. {...} Αυτοί εξέθρεψαν την ελπίδα του Κατιλίνα με τις επιεικείς αποφάσεις και ενίσχυσαν τη συνωμοσία που γεννιόταν με το να μην πιστεύουν (ότι αυτή γεννιόταν). Ενεργώντας κάτω από την επιρροή αυτών πολλοί, όχι μόνο αχρείοι αλλά και άπειροι, αν τον είχα τιμωρήσει, θα έλεγαν ότι αυτό έγινε με σκληρότητα και τυραννικά. Τώρα καταλαβαίνω πως, αν αυτός φτάσει στο στρατόπεδο του Μάνλιου, όπου κατευθύνεται, κανείς δε θα είναι τόσο ανόητος, που να μη βλέπει πως έγινε συνωμοσία, κανείς τόσο αχρείος που να μην ομολογήσει.

ΘΕΜΑ 1ο
α. Να σχηματίσετε τις συνεκφορές όπου σας ζητείται:
omen nuptiale: γενική ενικού και πληθυντικού
sacello quodam: ονομαστική ενικού και πληθυντικού
aliqua vox: δοτική ενικού και πληθυντικού
mollibus sententiis: γενική και δοτική ενικού
(Μονάδες 4)
ΑΠΑΝΤΗΣΗ
ominis nuptialis, ominum nuptialium/ sacellum quoddam, sacella quaedam/ alicui voci, aliquibus vocibus/ mollis sententiae, molli sententiae.

β. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα:

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

	Αναγνώριση του είδους της αντωνυμίας	Σχηματισμός της αντωνυμίας στην ίδια πτώση του αντίθετου αριθμού
ipsa (κείμ. Α)	οριστική αντωνυμία	ipsae
aliqua (κείμ. Α)	αόριστη επιθετική αντωνυμία	aliquae
sibi (κείμ. Α)	προσωπική αντων. γ΄προσώπου	sibi
mea (κείμ. Α)	κτητική αντων. α΄ προσώπου για έναν κτήτορα	meis
Qui (κείμ. Β)	αναφορική αντωνυμία (που ισοδυναμεί με δεικτική)	qui
id (κείμ. Β)	οριστική αντωνυμία	ea

(Μονάδες 3)

φροντιστήρια πουκαμισάς

γ. Να γράψετε τα παρακάτω επίθετα και επιρρήματα όπου σας ζητείται :
libenter (κειμ. Α), multi (κειμ. Β): να σχηματίσετε τους τύπους στους υπόλοιπους βαθμούς
improbi (κειμ. Β): την αφαιρετική ενικού στους υπόλοιπους βαθμούς
mollibus (κειμ. Β), crudeliter (κειμ. Β): να σχηματίσετε τους τύπους στους υπόλοιπους βαθμούς
stultum (κειμ. Β.): τη γενική πληθυντικού του συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού στο αρσενικό γένος.

(Μονάδες 6)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ
libentius (συγκριτ.), libentissime (υπερθ.)/ plures (συγκριτ.), plurimi (υπερθ.) / improbiore (συγκριτ.), improbissimo (υπερθ.)/ mollioribus (συγκριτ.), mollissimis (υπερθ.)/ crudelius (συγκριτ.), crudelissime (υπερθ.)/ stultiorum (συγκριτ.), stultissimorum (υπερθ.).

ΘΕΜΑ 2°
α. Να σχηματίσετε τους τύπους όπου σας ζητείται (για τους περιφραστικούς τύπους να λάβετε υπόψη το υποκείμενο):

fecit: γ΄πληθυντικό οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα παθητικής φωνής
persedebat: ο ίδιος τύπος στην υποτακτική παρακειμένου
cederet: β΄ ενικό ενεστώτα στην ίδια έγκλιση και φωνή
mortua est: β΄ ενικό υποτακτικής ενεστώτα και παρατατικού
duxit: β΄ πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα και γ΄ πληθυντικό προστακτικής μέλλοντα παθητικής φωνής
nascentem: αφαιρετική ενικού της μετοχής μέλλοντα στο ίδιο γένος
fateatur: γ΄ πληθυντικό οριστικής μέλλοντα και α΄ πληθυντικό υποτακτικής υπερσυντελίκου

(Μονάδες 11)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ
fiunt, fient/ persederit/ cedas/ moriaris/-re, morereris/-re/ ducimini, ducuntor/ nascitura/ fatebuntur, fassi essemus.

β. secuti: να κλίνετε την προστακτική μέλλοντα και να σχηματίσετε τις μετοχές σε όλους τους χρόνους στην αιτιατική ενικού (να λάβετε υπόψη το γένος του υποκειμένου.)

(Μονάδες 6)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ
sequitor, sequitor, sequuntor
sequentem, secuturum, secutum.

ΘΕΜΑ 3^{ο}
α. Να προσδιορίσετε τη συντακτική λειτουργία των παρακάτω λέξεων (να δηλώνετε τον όρο που αυτές συμπληρώνουν ή προσδιορίζουν):

proposito (Α):	είναι	στο
standi (Α):	είναι	στο
loco (Α):	είναι	στο
tibi (Α):	είναι	στο

Catilinae (B): είναι στο
auctoritatem (B): είναι στο
crudeliter(B): είναι στο
factum esse (B): είναι στο

(Μονάδες 8)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ
proposito (A): είναι δοτική ως συμπλήρωμα (αντικείμενο) στο congruens
standi (A): είναι γενική του γερουνδίου ως συμπλήρωμα (γενική αντικειμενική) στο mora
loco (A): είναι απρόθετη αφαιρετική που δηλώνει απομάκρυνση, ως αντικείμενο στο cederet
tibi (A): είναι δοτική προσωπική χαριστική στο cedo
Catilinae (B): είναι γενική υποκειμενική στο spem

auctoritatem (B): είναι αντικείμενο στο secuti

crudeliter(B): είναι επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει τρόπο στο factum esse
factum esse (B): είναι ειδικό απαρέμφατο ως αντικείμενο στο dicerent.

β. ut sibi paulisper loco cederet, qui non videat coniurationem esse factam :
να αναγνωρίσετε το είδος και τη συντακτική λειτουργία των δευτερευουσών προτάσεων και να αιτιολογήσετε την εισαγωγή και εκφορά τους.

(Μονάδες 8)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ
ut sibi paulisper loco cederet
Δευτερεύουσα ουσιαστική βουλητική πρόταση. Εισάγεται με τον βουλητικό σύνδεσμο ut γιατί είναι καταφατική. Εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική όπως όλες οι βουλητικές γιατί το περιεχόμενό της είναι απλώς επιθυμητό, συγκεκριμένα χρόνου παρατατικού cederet γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου rogavit (ιστορικός παρακείμενος). Παρατηρείται ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων γιατί η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της. Η πρόταση αναφέρεται στο παρελθόν. Λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα εξάρτησης rogavit.

qui non videat coniurationem esse factam
Δευτερεύουσα αναφορική συμπερασματική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο απαρέμφατο fore ή ορθότερα στο περιεχόμενο της φράσης tam stultum fore, από όπου εξαρτάται. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία qui (non) (γιατί είναι αρνητική) και έχει ως όρο αναφοράς το πρώτο neminem. Στην κύρια πρόταση υπάρχει το tam που προϊδεάζει για την ύπαρξη της αναφορικής συμπερασματικής. Εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική γιατί στη λατινική το αποτέλεσμα θεωρείται πάντα μια υποκειμενική κατάσταση, συγκεκριμένα χρόνου ενεστώτα (videat) γιατί εξαρτάται από αρκτικό χρόνο (άμεσα από το απαρέμφατο fore και έμμεσα από το ρήμα intellego: ενεστώτας). Παρατηρείται ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του. Η πρόταση αναφέρεται στο παρόν - μέλλον.

ΘΕΜΑ 4ο

α. Nam in sacello quodam nocte cum sororis filia persedebat expectabatque dum aliqua vox congruens proposito audiretur: στην παραπάνω περίοδο να βρείτε τη μετοχή (1 μονάδα), να δηλώσετε το είδος και το υποκείμενό της (1 μονάδα) και να την αναλύσετε στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση (2 μονάδες).

(Μονάδες 4)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

congruens: επιθετική μετοχή, σύγχρονο. Το υποκείμενο της μετοχής είναι το (aliqua) vox (συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος).

quae (vox) congruebat proposito.

β. Qui spem Catilinae mollibus sententiis aluerunt coniurationemque nascentem non credendo confirmaverunt: να μετατραπεί η πρώτη πρόταση σε μετοχική.

(Μονάδες 5)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Qui (θα χρησιμοποιηθεί ως υποκείμενο στο ρήμα, η μετοχή είναι νόθη) spe Catilinae mollibus sententiis al(i)ta coniurationem nascentem non credendo confirmaverunt.

γ. […] si in hunc animadvertissem, crudeliter et regie id factum esse dicerent: να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου και να τον μετατρέψετε ώστε να δηλώνει υπόθεση ανοιχτή στο μέλλον.

(Μονάδες 4)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Υπόθεση: si + υποτακτική υπερσυντελίκου (animadvertissem)

Απόδοση: υποτακτική παρατατικού (dicerent)

Ο υποθετικός λόγος εκφράζει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα (δεύτερο είδος). Η υπόθεση αναφέρεται στο παρελθόν και η απόδοση στο παρόν (μεικτός).

- Si in hunc animadvertam / animadvertero, crudeliter et regie id factum esse dicent (υπόθεση ανοιχτή στο μέλλον/ πρώτο είδος).

δ. paulo post: να ξαναγράψετε τη φράση με ισοδύναμη σύνταξη.

(Μονάδα 1)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

post paulum